

ABONAMENT:

pentru
Austro-Ungaria:
Pe an cor. 4.—
Pe 1/2 an c. 2.—
pentru
România și Strelnatate
Pe an cor. 10.—
Un nr. 10 III. —

Olteanul

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

INSERTIUNI

se primesc cu
prețuri reduse.

Scrisori nefran-
cate se refuză.

Manuscripte nu
se înapoiază.

Director: DR. IGAN ȘENCHEA.

Apare Duminica.

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA:
Făgăraș, strada Csáky Nr. 3.

Ungaria culturală

Privind legile mai nouă, aduse în Ungaria pentru răspândirea culturii și s'ar părea, că instrucția poporului a luat un avânt însemnat. Școale populare tot cu câte șase clase, în cari se propun atâtea studii, învățători bine salariați, încât pot fi mândri de slujba ce-o poartă, clădiri ca niște palate, după toate regulile igienice, toate acestea pe hârtie țin pas cu apusul cel înaintat.

Dar de fapt înaintarea culturală e numai la vedere, legile sunt scrise numai pe hârtie, iar până la înfăptuirea lor mai este mult, foarte mult. Toate acestea sunt numai ca o beșică de săpun, ce se vede frumoasă, pe care însă dacă ai examina-o cu un obiect să vezi cât e de trainică, atunci se sparge și se împrăștie în vânt.

Astfel e și învățământul din Ungaria. Dacă privești numai legile, ce s'au adus pentru înaintarea lui, atunci și se pare, că-i ceva strălucitor, dacă însă examinezi realitatea cu paragraful în mână, atunci dispăre toată iluzia, toată închipuirea, ce ți-ai format-o în favorul ei.

Învățământul de fapt nu înaintază, ci în celea mai multe locuri dă înapoi, și era cu mult mai bine să fi rămas legile vechi, cu puține schimbări în inspecționarea și supravegherea învățământului.

Să luăm de pildă Câmpia. Nu știu, că n'am cercetat-o întreagă spre scopul acesta, ca să pot face o dare de seamă despre numărul și felul, școlilor, ci mă mărginesc numai la înșirarea comunelor din jurul meu. În Cistelec, Năoiu, Balda, Cămăraș, copii n'au mai deschis ușa școlii de când s'a adus noua lege școlară. În Șermășel au susținut-o până în anul trecut și în celelalte câteva sate vecine, este câte-o sdreanță de școală unguerească confesională, unde copii de român n'au ce căuta.

În chipul acesta băeții cresc ca buruienile, fără nici o îngrijire. Noua lege școlară se pare, că trebuie să înainteze învățământul și cultura, dar de fapt ea sporește în fiecare an numărul analfabeților.

Lucrul acesta sucit, ce să petrece așa, fiindcă făuritorii acelei legi au copiat dela alte țări, numai forma din afară, numai paragraful, și nu s'au gândit să clădească și temeiul lor: bunăstarea țaranului, și dragostea lui față de țara ce-o cârmuește.

Inzădar va suna dară legea să se clădească în fiecare sat câte un palat, care să fie provăzut cu toate recvizitele de lipsă la învățământul cu șase clase, și învățătorul să capete salar anual dela 120 cor. în sus, dacă poporul e atât de sărac, încât n'are cu ce ținea o atare școală.

Inzădar va spune legea, că școala să fie corespunzătoare după toate recerințele igienice, și să fie într-o sală de învățământ numai atâția băeți cât să nu fie prea îndesuiți, și astfel să le strice sănătății aerul corupt, dacă poporul e prea sărac și n'are de unde să cheltuiască bani pentru atâtea sale de învățământ, și pentru atâția învățători.

Inzădar sună legea că fiecare băiat să cerceteze regulat școala, dacă învățătura să predă într-o astfel de formă, încât însuș învățătorul e convins că seamănă în vânt și-și îndeplinește munca nu din convingere, ci de silă, și tot astfel băiatul bălbăește câteva vorbe învățate nu de drag, ci de frica nulei.

Zădarnice sunt și tendințele șovine ale celor dela cârmă, de-ar face din fiecare român câte un »magyar ember« dacă nu-i lasă puterile să se întindă până unde vreau, dacă nu-i îngăduie punga statului să ridice în fiecare sat câte-o școală de stat, care să fie o pepinieră de maghiarizare.

Cum n'ar vrea ei să implante în fiecare sat românesc câte un dascăl adus de pe pusta Ungariei, care n'are

idee de împrejurările de aici, și astfel pornește nebun după înfăptuirea gândului său: maghiarizarea.

Așa de pildă în Bercheș, este un învățător ungar, care nu știe o boabă românește și de câte ori face excursie cu băeții, îi împeană totdeauna cu câte un steag tricolor unguerec, pe care trebuie să-l ducă sus în mână și să-i dea cinste mare și să nu cumva să-l rupă sau murdărească, sau să-l piardă, că-i vai de capul acelu băiat.

Doamne cât sunt de compătimit. Ce plăcere poate avea de pildă acel învățător, când vede cum fâlfaie steagurile unguerești în mâinile băieților români? Iși închipue poate, că aceia sunt maghiarizați gata, și-i poate introduce îndată în oștile urmașilor lui Árpád? El săracul în orbă lui nu vede, că numai semnul din afară e unguerec, pe care trebuie să-l poarte de silă, iar din lăuntru românul tot cel vechiu rămâne.

Dar așa e până la cel din urmă servitor, ce se nutrește din punga statului, toți sunt o copie în mic, a celor dela cârma țării.

După formă din afară umblă cu toții în ruptul capului s-o mântue pentru unguerism și în lăuntru în suflet nu pot pătrunde.

Astfel după forma din afară Ungaria e cultă, căci s'au adus astfel de legi în urma căreia locuitorii acestei țări ar trebui să pună pas cu țările apusului, de fapt ea în urma acestor legi dă înapoi în cultură ca racul. Câți băeți rămân analfabeți pe urma acestei legi dacă numai aici, luând satele devalma, n'au nici o școală, și în câte părți va fi tot așa ca și aici.

E o adevărată babilonie predarea învățământului, ce se face în ziua de astăzi în școlile românești din Ungaria.

Când te gândești și însuși vezi, câte greutateți întâmpină, bietul învățător și numai în predarea învățământului pe înțelesul și în limba maternă a băieților, decum în limbă străină, o, atunci te cuprinde un fior în tot

trupul și scoți — fără voie — un suspin de revoltă desnădăjduit. Când vezi, cum crește și azi — în veacul mașinilor de sburat — numărul neștiutorilor de carte, fiindcă poporul e sărac și n'are cu ce-și susține școala, iar statul e orbit de visul prea îndrăzneț, de a-i duce pe toți locuitorii acestei țări în sinul lui Árpád; socotind stările slabe și vrednice de plâns, ce ne așteaptă pe viitor, dacă vor dăinui și pe mai departe rânduielele orbite din ziua de azi, într'adevăr, că trebuie să oftăm, zicând Celui de sus: »O Doamne! la grea încercare ne mai pui.»

Când statul n'are bani pentru susținerea școlilor românești, ei numai pentru susținerea nemeșilor scăpătați, în vreme ce bietul popor, mai ales cel românesc tânjește în străduințele lui spre lumină și cultură; când grija și privirile celor dela putere se îndreaptă azi spre întărirea granițelor Ardealului și nu spre întărirea culturală și economică a popoarelor din «fericita Ungarie», cu o așa cărmuire slabă și între astfel de împrejurări vitrege pentru tot ce nu-i unguresc, se mai poate mira cineva, că în popor să răcește încetul pe încetul nădejdea unei îndreptări spre bine a lucrurilor?

În schimb prinde tot mai multe rădăcini credința, că țara, căre-i slugim e în nevoie așa de grea, din care numai o minune a cerului ar pute-o scăpa de la căderea în prăpastie, ce-i stă deschisă înaintea nasului.

Unde sunt oamenii, eari văzând primejdia să vrea s'ajute și s'o mântuie dela pierire?

Câmpeanul.

Marea adunare a femeilor române la Sibiu.

Împrejurările nespuse de vitrege pentru noi românii din țara aceasta au ajutat abia închegarea bărbaților în diferite tovărășii pentru luminarea, cultivarea și întărirea neamului nostru, pe când femeia a trebuit să stea deoparte, era lăsată în voia sorții.

Abia acum i-s'a dat puțință femeii române, să-și arete și ea puterea de muncă și tăria de voință cu care a înzestrat-o bunul Dumnezeu.

Adunarea din sărbătorile Rusaliilor e a doua întâlnire a tuturor femeilor române, ca împreună — prin trimiselor lor — să se sfătuească asupra datorințelor, ce le au măicuțele române față de neamul lor.

Sfătuirile s'au început în ziua a doua de Rusali și au ținut până în a treia.

Se adunase lume multă, încă în Dumineca Rusaliilor, iar Lunia băjbăia lumea românească pe străzile Sibiului.

După slujba dumnezească, ținută în catedrala cea frumoasă și mare, I. P. S. Sa mitropolitul Ioan Meșianu ține o frumoasă cuvântare, în care a îndemnat la muncă și la calea binelui și cinstei pe femeile române.

Pela 11 oare din zi se adunase lume multă în sala destul de încăpătoare a „Asociațiunii” când s'a ținut prima sfătuire.

Adunarea a fost condusă de presidenta „Uniunii femeilor române”, dna Maria Baiulescu, care într'o vorbire frumoasă și înălțătoare salută pe cei ce s'au înfățișat la congresul acesta. Arată, cum a fost de milos Dumnezeu cu femeia română, fiindcă în butul tuturor vremilor grele, ce-au ajuns-o ea și-a păstrat neschimbată limba, portul și obiceiurile, cari sunt cele mai scumpe odrasle a le sufletului său nobil.

Însă, ca pe viitor femeia română să fie scutită de nefericirea de a-și uita de datorința sa de mamă și de-a să înstrăina de către biserică și neamul său trebuie să ne gândim temeinic la creșterea ce-o dăm fiilor celor neamului nostru.

În privința aceasta s'a făcut ceva pentru creșterea fetelor de domn prin întemeierea școalelor de menaj și de industrie casnică, și acum e vremea să ne îndreptăm ochi și spre gospodăria țărâncii române pentru înaintarea căreia să ridicăm școli, în cari să învețe femeia română, cum să i-i varte mai bine lucrurile țînătoare de culină și cămară, pentru că cu cât va fi mai învățată în ale căsniciei, cu atât mai tare să va ridica și bunăstarea noastră a tuturor. Pomenește apoi de înființarea cu ajutorul bisericii a azilelor cari sunt cele mai potrivite și mai folositoare instituțiuni pentru scutul zilnic al băeților.

Trece apoi la soartea orfanilor de român, copii nimănui, pentru îngrijirea căroră e vorba să se ridice o „Casă a milostivirii”.

Cam acestea sunt, cele grăite de dna Maria Baiulescu într'o vorbire scurtă și din inimă i-a răspuns dna Maria Cosma în numele „Reuniunii femeilor române din Sibiu”. Au mai vorbit dnii N. Togan, în numele Reuniunii pentru înfrumșetarea bisericii gr. cat. din loc dl Andreiu Bârseanu în numele „Asociațiunii” și dna Natalia Pruncu trimisa românilor de dincolo.

Alegându-se diferite comisii pentru examinarea raportului comitetului, pentru înscrierea de membrii noi, censurarea socotelilor și alegerea noului comitet s'a pus capăt ședinței prime.

A doua ședință a Congresului s'a început cu îndemnul frumoase ale dlui profesor seminarial Dr. Nicolae Bălan despre creșterea religioasă a copiilor, și cu povețele dsoarei Valeria Greavu asupra grijei ce trebuie s'o purtăm gospodăriei. După aceste cuvântări se mulțamește vechiului comitet pentru munca, ce-au depus-o în folosul înaintării femeii române; se pomenește aceea hotărâre frumoasă, ca în fiecare comitat doamnele de român să țină prelegeri pe sate despre ținta ce-o urmărește „Uniunea” precum și despre chemarea ce o are în ziua de azi femeia română. Se vorbește despre aflarea numărului orfanilor români, cu care prilej dna Hossu-Longin dela Deva spune, ca în comitatul Hunedoarei sunt 4270 de orfani, cari parte cerșesc pela casele oamenilor, parte ajung pe mâna străinilor.

Dna Eugenia Tordășianu e de părere, că femeile, cari îngrijesc de înfrumșetarea bisericilor, să poarte grijă și de muierea care naște și e lipsită, pentru că s'a adeverit că cei mai mulți copii mor sau în vremea nașteri sau îndată după aceea.

Când s'a ajuns la dăruirile în folosul „Uniunii” cei de față se întreceau în ajutorarea ei, și cu atâta dragoste își dădea fiecare filerul, cât vorba nu poate, spune ci numai inima.

S'au cetit telegramele de bucurie ce au sosit din diferite părți și alegându-se vechiul comitet, s'a pus capăt acestei adunări mari, după câteva femei din România, încă și-au tălmăcit bucuria inimii, accentuând în deosebi unitatea culturală românească. La urmă o dnă din Remânia Maria Predescu a dăruit „Uniunii” un frumos album de cusături românești.

În serile acestor două zile s'a dat câte o petcere, cu muzică și teatru, cari au înviorat nespuse de mult inimile celor de față.

Rap.

Adunarea poporală din Ileanda-mare

Amăsurat înțelegerii frunțașilor noștri, s'a ținut o mare adunare de popor la Ileanda-mare, în partea deamiazănoapte a Ardealului.

Se adunase popor mult și ales, care voia să audă din gura deputatului lor Dr. Teodor Mihali ceva despre mersul treburilor din țară.

Adunarea s'a ținut a doua zi de Rusalii.

Primul vorbitor a fost dl Dr. T. Mihali, care a înșirat toate nevoile și năcazurile prin cari trece țara noastră, precum și datorința ce-o are fiecare român de-a cere stăruitor drepturile, ce ni se cuvin. Apoi au vorbit

Dl Dr. V. Braniște, care arată alipirea neștrămutată a poporului românesc față de tron, țara, doar românul zice: „Fie pânea cât de rea, tot mai bine în țara mea”, să înțelege însă că „nu mai vrem să fim robii nimărui, ci să ne câștigăm drepturile”.

Al treilea vorbitor a fost

Dr. Iuliu Maniu, care pune la inima țaranilor dragostea față de preoți și învățători, cei vrednici, cum e dl I. Pocol președintele adunării, cari sunt conducătorii firești ai poporului.

Adunarea ia sfârșit prin cetirea unei rezoluțiuni, în care se cere dela guvern egalitate și libertate deplină pentru poporul român din Ungaria.

Tot în zilele acestea s'au ținut adunări în cercul Beiușului, la cari s'au adunat mulți țărani doritori de a ști cum se cărmuește țara. Dr. I. Ciordaș a fost sufletul acestor adunări.

Scrisoare din Viena.

(Dela corespondentul nostru).

10 Iunie n. 1914.

Hic Austria — hic Italia... — Din lumea teatrală. — „Blumen Korso”.

Albania e azi țărișoara aceea unde zace acum greutatea lumii politice din Austria și Italia, cari aici sunt direct interesate. Ea e fătul lor iubit; cu deosebire a Austro-Ungariei!

Complicațiile din urmă au provocat neînțelegeri între Austro-Ungaria și Italia. Anume, când Essad pașă a fost exilat foile italiene au spus, că exilarea aceasta se întâmplă pe ne-

dreptul, după ce dovezile aduse pentru a arăta, că Essad e vinovat — nu sunt suficiente. Presa italiană unanim a atacat Austria, care de când s'a vârat în Albania, numai nefericiri provoacă acolo. Tonul, cu care au comentat foile italiene atitudinea politice austriece, nu le-a căzut prea moale domnilor de aici. Prin foile vieneze inspirate de ministerul de externe, se auzeau și se aud și azi voci contra acestei atitudini a Italianilor. Un atac de acesta a fost articolul din „Neues Wiener Journal” intitulat „Hic Oester-Ungarn — hic Italien” unde un bărbat de frunte austriac se exprimă nu prea măgulitor despre Italiani. Dela început spune, că Italianii să-și vadă de treburile lor, căci doar Austro-Ungaria nu va suferi ca Italia să câștige de tot influința în Albania. Monarhia e tare, și va interveni pentru »interesele» ei... cu toată puterea de care... dispune!

Și așa mai departe; lucruri de acestea cetești în foile vieneze, cari în loc să tacă, recunoscându-și păcatul lor prin aplaudări la adresa politice greșite externe, luată în bătaie de joc de toate statele europene, în loc ca ele să tacă — ele vorbesc... vorbesc prost, căci prin atacul lor adus Italiei se compromit, ca și stăpânul lor Berchtold.

Insă vremile se schimbă și, vezi Doamne, influința în Albania o are azi Italia, după-ce terenul sub monarhie e surpat și acolo!

* * *

În timpul din urmă am avut pe aici, după cântărețul Ilezak, pe Ana Pawlowa, prima balerină a operelor imperiale rusești. A venit cu o trupă aleasă, cu care face un turneu prin Europa, după-ce a făcut prin orașele de peste Ocean ale Americii și Australiei, trecând și prin Viena

petrecând aici vre-o câte-va zile, în cari a exoperat un deplin succes.

Ana Pawlowa e socotită ca prima balerină dintre balerinele din Europa. Arta de săvârșită la ea de a dansa a adus-o la un nume strălucit pe la curțile europene unde a fost distinsă din partea capetelor încoronate. În timpul din urmă a stat mult prin străinătate și rar s'a abătut pe acasă. Întâi a ajuns la curtea regelui șvedez Oscar, după-aceea la regele Angliei Eduard VII. primind dela ambii buchete de flori, ca dela „primii cavaleri complezanți ai țării lor” după cum îi numește ea „în amintirile ei”; a ajuns și la celelalte, la ale Spaniei și Germaniei unde asemenea a avut o primire solemnă. Pretutindenea umblă această regină a dansului însoțită de aplauzele lumii ce o vede. În întreaga Europa, prin capitalele ei e însoțită de simpatii. Așa și la noi,

Dansul, mișcările, mimica ei — te captivează! Râde deodată, imediat plânge; face vre-o față răsfățată sau imediat, când vede pedeapsa, una plină de frică... În sușirile rele a „fetei rău crescută”, piesă jucată pe bina teatrului „Theater a. d. Wien” le-a redat de minune! A jucat imitând în mișcările ei cele mai fine: „sburașul fluturelui” ori a „libelulei”! Zbură!... Nu știeai ce să admiri, fantăsie ori realitate.

Afară de dans Ana Pawlowa mai are și darul de a scrie. Pretențiile ei aici sunt modeste! Ca bună oară a fieertatului nostru Vlaicu. Dar! ea scrie și încă scrie destul de bine, cu adevăruri din experiență. Într'un foileton din „Neue Freie Presse” dela Rusaliu își începe ea povestirea vieții ei cu propoziția: Nu este de loc amuzant a scrie despre tine însuși așa ca să le placă și altora, cari citesc, dar și ție să-ți placă. Nu e așa? ce frumoasă sentinela!! E interesant cum mai povestește și despre trecutul ei — în acest foileton. Ea trăia cu mamă-sa retrasă; erau săraci! Când fu de 8 ani mamă-sa o duse la teatru la o pieză, unde a văzut pentru prima-oară în viața ei dansul de care ea se îndrăgise de atunci

foarte tare! Prin plânsul ei stăruise, ca mamă-sa să o ducă în școala de balet imperială din Petersburg. Nu fusese luată atunci căci era prea tinără! Cu etatea de 10 ani spre marea ei bucurie fusese luată! De atunci ea s'a perfecționat încontinuu. Cu fetele din școală se producea înaintea țarului și țarevnei, iar după producție urma supeul. Cu o ocazie de acestea țarul Alexandru III luase în brațe pe o prețină de a sa și o sărută, la ce ea începu a plânge. Anume și ea doria să fie luată de brațe de țar. Inzadar o luase prințul Wladimir căci ea plângea; cu oricâ preț doria să fie luată în brațe numai și numai de țar. De aceasta întâmplare își aducea aminte cu drag și e mândră pe ea.

De atunci au trecut ani. Ea a ajuns mare. Ajuns mare: în vârstă și... renume!

După Ana Pawlowa le place Vienezilor de o operă cu subiect slav.

„Polenblut”, Pieza e foarte plăcută în Viena; dovadă pentru aceasta e, că a ajuns de 90-ori pe bină.

Partea bună e melodia. Partea rea e tendința. Pieza e scoasă din viața aristocrației înalte polone în care se batjocorește, nepricopseala, ori mai bine zis prostia slavului! Păcat că n'ajunge autorul ei prin sfta Rosia, căci ar primi ca »bose» o invitare din partea „baptușkii”: pahod na Siberia... Pentru aceasta e vrednică de comentat!

Tot aici de sâmbătă începând se vor preda operetele, cu subiect românesc „Mărioara de Carmen Silva” și „La Fântâna Blandusiei” de V. Alexandri.

* * *

Blumen Korsoul a fost și el frumos. Cărute pentru copii, trăsuri și automobile erau care de care împodobite cu flori. A fost o zi veselă aceasta pentru băeți în deosebi.

Pentru a-i da un colorit mai frumos ca cu atât mai impozant să fie corsoul acesta, s'a pus diferite premii, cari au fost duse de familiile înalte ale Vienei, deoarece ele sunt mai bogate și au putut da mai mulți bani pe flori...

Radu Fodor.

MAMA

Trad. din nemțește,

Automobilul acșerului intrase pe poarta castelului. Două surori de caritate, îmbrăcate în haine de plisă cu frizură „Boticelli” fugiră repede prin odaie.

În castel domnița dădu naștere unui copilăș plângând. În stadiul de după naștere ea se afla rău; una dintre surori îi spăla fața cealaltă îi ținea un flacon la nas.

Noul născut zăcea în leagăn acoperit cu muselină țesută cu motive de flori. Vocea-i slabă, suspinele de protestare contra intrării sale în lume au încetat; sta acum ostenit, tăcând și era așa de drăguț cu ochisorii lui vineți, acoperiți de pleoapele subțiri, strălucitori ca mărgăritarii.

Domnița se trezi. Ceru oglinda, se uită în ea și zice: „M'am făcut urâtă, ce? M'am sfortat să nu fac grimasuri...” își rânduia părul, pieptenat împletit în șuvițe, ce stăteau nespuse de bine după moda nouă dela Paris. Bărbatul intrase în odaie. Tiptil

pe vârful picioarelor se apropie de ea sărutându-i mâna și se uită la leagăn. Trăsăturile feței noului născut îi reoglindeau fața și fără voie se dase un pas îndărăpt, după-ace esclamă: „Foarte drăguț, foarte charmant”, și puse în plapoma nevetei sale un pachet de juvaere. Părăsi apoi odaia.

Ușa se închidea și se deschidea acum într'una. Lăceii aduceau flori, cari dădeau chiliei un aspect de grădină de flori. Soseau și epistole, cari se grămădeau în mâna domniței, care le cetia. Ea era curioasă numai de una. Acea în sfârșit iată-o, era cenușie era dela... prințul Edi! Celelalte epistole le lăsa să cadă jos, neinteresându-o; epistola lui, a prințului Edi, ca o pasăre singuratică cenușie cu aripile desfășurate o ținea strâns în mâna ei. Își împlinea datorința de mamă lăptând copilășul, surâd și adormi, după ce spuse celor din jur să ducă leagănul de lângă patul ei, care îi răspundește un miros neplăcut... a brânză și fășii ude, în loc de parfum, cu care erau stropite perinile.

Copilașul plângea, plânsetul se auzea prin odăi și domnița cu toate-că nu-i era ertat să părăsească patul — să școală. Se îndepărtă dela patul așezat înaintea florilor verzi, cari erau puse acum în timpul de vară în locul căminului. Se îndepărtă dela

patul ei însoțită de Mont Tont, fidelul ei câne, care era bine grijit de ea, avea o blană mătăsie și ca recunoștința fidelității purta o brățară »turchiz» dăruită de stăpâna sa. Si când nu o mai purtau picioarele își ascundea fața în blana lui și plângea cu mânie.

Dară plânsul tânguitor nu se mai sfârșia; copilul se îmbolnăvise. Aceasta boală a copilului a îngrijorat pe toți. Tânărul tată abzicea de vânători, distracția lui pasionată oaspeții, cari veniseră deja la castel nu încetau a recomanda fel și fel de medici și metode de cură. Intre aceștia era și prințul Edi. În sfârșit a venit și pentru domnița Mizi să aibă și dansa puțină bucurie. A mers ca să-l întâmpine pe prințul cu un surâs necutezător de fată.

Statu ele în cele patru unghiuri a halei de marmură în glazură vânăta și gălbue străluciau. De pe candelabru chinezesc se împrăștiu în vibrarea fericită a aerului mii de sunete a clopotelor arginții; ușa balconului spre parc era deschisă intrând un parfum de flori îmbătător și razele feerice... a soarelui apunător străbăteau așa de plăcut îndepărtând melancolia posomorâtă a castelului de până aci.

Prințul îi strânse mâna domniței și întrebă de copilăș. Miți se-nșelase, ce? luă

și mai ucigașe, decât rachiul, fiind-că este patul tuturor boalelor. Spitalele și casele de nebuni sunt pline de oameni, cari au fost robi beuturii de rachiu.

Ne îngrozim de războaiele sângeroase, ce se fac, când și când între țări și între popoare; dar beutura rachiului e mai pus-tiitoare decât ori care războiu, mai cheltui-toare decât a fost de pildă războiul cel lung ce a fost de curând în Balcani, și ceea ce e mai grozav, războiul acesta ucigaș al rachiului ține neconținut, și se petrece chipul în timp de pace. Măcar că tot ce se întâmplă turburător în viața noastră de toate zilele, tot ce e cu încordare, cu sgomot, cu alaiu fie de jale, fie de bucurie, totul se petrece cu beutura, din pricina beuturii, sau în tovarășia beuturii celei blăstămate.

Mai toate bătăile, mai toate certele, mai toate uciderile, vin din prilej de beție. Temnițele atât ale celor bătrâni, cât și ale celor tineri, sunt pline de oameni, cari mai ales beuturii au să-și mulțamească »cinstea« c'au ajuns acolo.

Mai toată munca, fie pe câmp, fie în casă, fie în pădure, fie în fabrică, se petrece cu beutura. Unii beau să se »întărească« — și de fapt slăbesc, alții beau să se răcorească și de fapt să aprind, alții beau să se încălzească, și de fapt mai curând îngheață, dar mai toți beau și iar beau; mai mult s'au mai puțin, dar beau, beau fără de lipsă, și fără de nici un folos, și spre cea mai mare alor stricăciune.

Mai toate petrecerile — line și sgomotoase, — se fac cu beutura asta veninoasă și cu ea se strică toate praznicele, toate slujbele, toate sărbătorile și toate duminecile.

După toate închinările ce le aducem lui Dzeu, urmează »închinările« cu rachiul, care este beutura iscodită de diavolul.

După cădelnița cu tămâie curând urmează glaja cu rachie, și apoi în urma ei în locul rugăciunilor urmează sudălmile, în locul binecuvântărilor urmează blăstămurile în locul laudelor urmează hulele îmbălăciunile și fărădelegile cele multe, — și căderile cele grozave.

Fata cu 5 pețitori și servitorul.

piesă teatrală-dramatică populară în 3 acte.

(16)

(Urmare)

SCENA X.

(Elenuța și Petru).

Petru. Bună ziua dragă Elenuță!

Elenuța (sare la el și-l îmbrățișază) Bun găsit Petre dragă da unde ai stat atâta, de te-am așteptat atâta vreme.

Petru. D'apoi am stat mult la moșul până am vorbit mai multe cu el. Dar d-ta de ce ești așa de supărată?

Elenuța. Să nu-mi zici altul d-ta, — din ciasul ăsta mai mult.

Petru. D'apoi cum să-ți zic, cocoană?

Elenuța. Nu cocoană, fără tu!

Petru. Da bine, tu pentru ce ești așa supărată?

Elenuța. Da pentru că te-am tot așteptat pe tine și nu ai mai venit, am cugetat că ți-a stat cineva în cale.

Petru. Ah, să-mi stea cinvea în cale, doar eu nu am frică de aceea, să-mi stea chiar și lupii în cale, eu sunt învingător, și știu să mă apăr.

Elenuța. Da ce-om face petre când și cum ne vom cununa?

Ne creștem copii cu grije și cu gânduri multe, îi dăm la școală și-i ducem la biserică, îi învățăm din fragedă copilărie cum să-și pună mâinile frumos, ca să se roage lui Hristos, — și facem tot ce dragostea părintească ne învață, ca să ni-i păstrăm în curățenie, în frumseța sufletească, care încununează pe fiecare tinăr nevino-vat, și când ar fi fiii noștri mai frumoși, mai cuminți și mai de nădejde blăstămata de beutura, — crișma cu toate veninurile ei dulci, — ni-i prinde în mreșile sale și iute nii strică, desbrăcându-i de toată frumseța, de toată cuvioșia, care-i făcea atât de plăcuți.

(Va urma).

NOUȚĂȚI.

— **Țarul Rusiei la București.** Țarul Alexandru II. al Rusiei va călca pentru prima oară pe pământ românesc la 1 Iunie st. v. iar M. Sa Regele Carol I. este primul domnitor balcanic, care din cele mai vechi timpuri primește vizita unui Împărat al Rusiei.

Poporul român, desigur, va vedea în această vizită mândria sa și-a statului român, care azi e cel mai puternic din peninsula balcanică. Să crede că cu această ocaziune se pune la cale logodna principelui Carol cu una din fetele Țarului.

— **Congresul învățătorilor greco-ortodoxi.** După cât am aflat din »Gazeta Învățătorilor« cât de curând se va ține un congres al învățătorilor greco-orientali. — Locul, timpul și programa acestui congres încă nu se știe, dar ce se poate constata e că prin acest congres se rupe solidaritatea, care s'a votat în conferința dela Cluj în 1913.

Să arată un mare interes față de acest congres.

— **Congresul învățătoresc din Bucovina.** În zilele Rosaliilor s'a ținut la Suceava în Bucovina un congres învățătoresc român, la care au luat parte și un număr însemnat de învățători din Ardeal și România. S'a ținut și conferința din dome-

niul pedagogic și s'a discutat despre soartea învățătorimei.

— **Monumentul lui Aurel Vlaicu.** S'a hotărât definitiv, ca monumentul ce se va pune la Iași (România) în memoria neuitatului aviator, să fie ridicat cât mai curând pe cetățuea în parte dinspre calea ferată.

— **Câți advocați sunt în Ungaria?** Institutul de pensiune pentru advocați arată, că la sfârșitul anului 1913 au fost în Ungaria întreagă 8622 de advocați. Dintre aceștia se găesc în Budapesta 2389.

— **In afacerea tricolorului de la Blaj** s'au început cercetările, cari decurg până acum destul de interesant.

— **Nu lăsați copilul singur.** În comuna Dridif s'a întâmplat primejdiuirea vieții unui copil de 5 ani. Părinții lui nu iau prea avut grija, și el a umblat pela șură singur. Acolo erau și caii. Umblând copilul în dreapta și în stânga s'a apropiat de un cal, care svârlind la lovit oblu în frunte așa de tare, cât i se vedea creerii. L-au dus la doftorul, dar fără de folos.

— **Ploi multe** se aud din toate părțile. Cu deosebire prin Bănat umblă din nou vremuri grele. Potopuri de apă se desprind și acuma din înaltul cierului. Pare că urgia lui Dumnezeu ne urmarește. O de-am avea măcar anul acesta cu ce ne încurca năcazurile.

— **Paguba de 20,000 cor.** ale unor oieri din Satulung, a fost pricinuită de jandarmii, cari păzesc hotările noastre de cătră România. Dar ciobanii din România voiau să ducă cele două turme de 500 oi la izvor, în calea căruia era o stâncă pe care avea s'o treacă ocolind pe pământul Unguresc. Cât ce-au pus piciorul au fost surprinși de niște jandarmi, cari fără multă vorbă le-au mănât oile în Satulung la notarul Lazar. Acesta hotărî să fie tăiate cele 500 de oi, fiindcă păstori voind să le aducă pe furie în Transilvania, lucru, care nu este adevărat. Bieții oameni au umblat cu pălăria în mână pe la toți domni și slujbașii țării până și la ministru a fost, dar pare-mi-se că a umblat inzadar.

Poștaul. Tot binele (iese).

Elenuța. Asemenea. (desface cartea și o cetește).

Bade Ioane!

Inzadar ai trimis pe Florica după mine să viu la elenuța că mă pofteste, eu nu viu pentru că m'am săturat de Dvoastră, pentru aceea să nu fie nici o supărare, ci cum am fost până acum așa să fim și de aici înainte. Să nu fim supărați unul pe altul.

Deoarece, când se va mărita Elenuța, vă rog să mă invitați și pe mine, să iau parte la nuntă, cecece vă mulțamesc înainte.

Mai multe nu vă scriu deocamdată, poate vă voi spune eu cauza, față în față cu Dvoastră.

Vă salută:

Teodor Plescan.

(Mânioasă). Ba nevoia l-a poftit, doară nu eu, uite numai eu am cugetat că numai în glumă îi zice mama la tata, că o să trimeată pe Florica după el (rupe scrisoarea și o aruncă). Ce am eu cu el, sau el cu mine? nimic, el își aibă grija lui, eu a mea și gata. Numai cu mama să pot face ceva toate ar fi bine.

(Florica intră).

Va urma.

Petru. Da ai vorbit cu tatăl tău?

Elenuța. De el nu avea frică.

Petru. Dar de maicăta?

Elenuța. Ah, nici de ea nu port frică de loc, eu fac ce vreau, doar eu voiu trăi cu tine, nu ea, ori ce vor face ei, noi ne luăm amândoi la olaltă.

Petru. D'apoi atuncia Luni o să ne cununăm, eu mă voiu duce să vorbesc cu popa, că pe luni să se gate de cununie, și voi și plăti zlotul înainte, da îi voi da și doi zloți, numai să vie și dascălul la cununie.

Elenuța. Ș'apoi când vei veni?

Petru. D'apoi eu viu îndată, un picior la popa, unul acasă îndărăt, și poate că mă voiu duce și la dascălul.

Elenuța. Da să nu stai mult pe acolo!

Petru. (stă de ducă). Nu, nu. Noa să-ți ajute D-zeu (dă mâna cu ea și se sărută).

Elenuța. Să ne vedem sănătoși, (se duce singură). Acum numai cu părinții voiu avea de lucru. (Un poștaș intră).

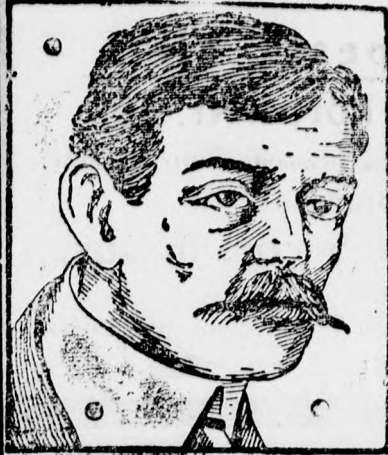
Poștașul. Bun găsit.

Elenuța Sănătate bună!

Poștașul. Uite, a venit o carte expres și o aduc acuma, că poate va fi orgentă.

Elenuța. Bine, bine. (îi dă cartea).

Înainte de întrebuițare.

După întrebuițare.

O astfel de transformare uimitoare produc

Tabletele Kola KOLA-DULTZ

cel mai bun nutrement al naturii, al
a facultăților mentale și al nervilor.

Dispoziția, gândirea, activitatea, precum și orice mișcare
a corpului depind de creeri.

Sleirea puterilor, durerile de cap, depresiunea fizică, isto-
virea, slăbirea nervilor, și slăbirea generală a corpului, sunt
semne pentru lipsa de putere de traiu.

Dacă voii a vă simți în totdeauna sănătos și voios, a avea
capul limpede, mintea sănătoasă și memoria întărită, a simți
munca și strapătele ca o plăcere, atincea luați Kola-Dultz.

Acesta este adevăratul nutremânt pentru nervi și creeri,
care în același timp regulează și înviează sângele și astfel
dând putere de viață fiecărui organ al corpului.

KOLA DULTZ, dă plăcere și putere de viață,
precum și simțul tinereții, împreună cu sănătatea și puterea de
activitate, care garantează succes și fericire. Luați zilnic un timp
oare-care Kola-Dultz, nervii vi-se-vor întări, ori-ce slăbiciune
va dispărea și sub influința sa, vă veți simți sănătos și puternic.
KOLA-DULTZ se recomandă de cătră toate capacitățile medi-
cale ale lumii și se întrebuițează în spitaturi și sanatorii pen-
tru boale de nervi.

Cereți gratuit Kola-Dultz.

Acum vă dăm ocaziune a vă întări nervii Lv. Trimiteti-ne
adresa și dăm gratis și franco o cantitate de Kola-
Dultz, îndestulitor spre a vă face bine și a vă pune în situa-
ținea a aprecia puterile uimitoare ale preparatului. Dacă va
plăcea, puteți comanda mai mult. — Scrieți însă numai decăt,
înainte de a uita la

Expedițiunea farmaciei la „SFANTUL DUH”.

Budapest, VI, Nr. Secția 610.

INȘTIINȚARE.

Subscrisul aduce la cunoștința Onor. public, că
în **Făgăraș, ulița Podului sub Nr. 46**, în casale
proprii, unde și până acum a fost bine aranjat un

Atelier de Ferărie și Rotărie

pe care l'am aranjat cu **recvizite pentru fântâni**
și cu **acarete economice**. Stă la dispoziție totdea-
una gata **cară** întregi și **roate** din lemn de orice
mărime, **mașini** de sămănat cucuruz și de **săpat**.

Rog onor. public, că la caz de trebuință la ori-
ce lucrări ce aparțin de branșele aceste și ori-ce
reparaturi și fântâni din nou făcute, a mă onore
cu prețurile comode, care le eșcut solid și prompt
cu prețurile cele mai moderate.

Rogându-mă de sprijinul binevoitor. Cu stimă,

Szepesi Sándor,

măestru ferariu, rotariu și fântânariu.

Zarafie Dumitru Pop (Dejenariu)

o recomandăm tuturor acelor care merg sau să reântocr
din România.

Balsamul apotecarului A. Thierry

Allein echter Balsam
aus der Schutzhel-Apothek des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

este neîntrecut în efect la boalele de plumăni
și piept, alină catarul și curmă durerile cauzate
de tușă. Curmă aprinderi de gât, răgușeli și dureri de
grumazi și ferbințeli. Cu deosebire e bun contra șgâr-
ciurilor de stomac și colică. Vindecă vana de aur și cu-
rățește rinichii, dă apetit, și ajută la mistuire. S'a do-
vedit de leac exelent la dureri de dinți, la dinți gâu-
noși, la mirosul gurei folosită ca apă de dinți întăre-
ște ginjiile și gura, încetează mirosul obvenit din sto-
mac în gură. Mijloc vindecător și sigur contra limbrici-
lor. Vindecă totfelul de rane, orbalț, beșici provenite
din ferbințeală, unflături, negeli, ursură, membre în-
ghețate. În aontra durerilor de urechi e un leac ne-
prețuit. — Să fie la îndemână în fiecare casă, la cazuri
obvenite, mai ales la influență, coleră și alte boale.

Să scriem la:

THIERRY A. „Örangel gyögzsertára” Pregrada
(lângă Rohitsch-Sauerbrunn).

12 sticle mici sau 6 duple, ori 1 specială mare 5.60 K.
La comande mai mari se dă rabat cuvenit.

Singură și veritabilă ALIFIA CENTIFOLIA a lui A. THIERRY

Oprește și încetează veninarea sângelui. Face superflue orice
operație. Folosește femeilor lăptătoare, ajutură pornirea lapte-
lui, nu să întărește pieptul. Orbalțul de piept (foc viu), folo-
sește la orice rani vechite, rani deschise la picioare umflate, la
caries, rani venite pin lovituri, tăieturi, îm-
pușcături, strivituri, împunsături, sdroboturi,
să folosește pentru îndepărtarea corpurilor
streine de e. țanduri de lemn, spin, sticlă,
alice, năsip, prav, etc. la creștere din corp, la
corbunculus, neoplasme, chiar și contra racu-
lui, vermi, putreziune, rosături, beșici, ori-
ce arsături, rane ivite prin lungi zăcere a
bolnavului, la buboale, curgere de urechi,
precum și la copii mici contra opăraiei etc.

Are putere vindecătoare și sigură.

2 burcane costă cor. 3.60 f. se trimite cu ramburs (Nachname).

Se capătă la: Farmacia **Török József**, în Budapesta precum și
la mai multe farmacii din țară. În mare (engro) la **Thalmayer**
și **Seitz**, la succesorii **Kochmeister** și la drogeria **Fraților**
Radonovits în Budapesta. Unde nu să află depou, să se co-
mande deadreptul dela farmacia

THIERRY A. „Örangel-gyögzsertára Pregrada
(lângă Rohitsch-Sauerbrunn.)

OSPĂTĂRIE NAȚIONALĂ, BUCUREȘTI.

Strada Academiei Nr. 21, aproape de Bulevardul Carol.

I să recomandă tuturor pasagerilor și es-
cursiuniștilor din țară, cei-ce vizitează capitala
București a cerceta în strada Academiei nr. 21

„Ospătăria Enache”

a compatriotului nostru Oltean, aranjată din nou
cu tot confortul, două sale și o curte pațioasă,
unde să poate căpăta cea mai bună și aleasă

BUCĂTĂRIE NAȚIONALĂ.

Difeite **Vinuri** indigene și streine.

Bere bună de Bragadiru.

Diferite beuturi igienice și țuică curată.

Serviciu culanț. Prețuri moderate.

Cu stimă

GHEORGE CISMAȘIU

Ospătăria Națională, București.

Anunțuri și Reclame

se primesc cu prețuri ieftine la administra-
ția foaiei „Olteanul” în Făgăraș str. Csăki nr. 3.
cu prețurile cele mai ieftine.

La tipografia noastră se află de vânzare urmtoarea:

Căntece din vremea veche, culese de Gh. Tulbure.
Editura tipografiei C. Popp, Făgăraș. Prețul 40 fill.

Logodna dela Sfântu Ion, dramă populară în 4 acte
de Augustin Szilagy, prețul 1 cor. 20 b., + porto.

Țiganul la peșit, comedie populară într'un act în ver-
șuri hazlie, de Emanoil Corfariu cantor. Prețul 16 fil.

HOTEL-SAVOY Budapesta, VIII., József körut Nr. 16.

Hotel modern, din nou aranjat, cu încălzit hermetic, în toate odăile conduct de apă rece și caldă, ziua și noaptea (lift) ascensor.

Sub conducerea personală a dlui RENDES SZIDOR proprietar.

ODĂI cu UN PAT dela 3 cor., cu DOUĂ PATURI dela 5 cor. în sus,
cu încălzit, luminat și serviciu. — Odăile excepționabil de curate.

Introdus de curând noul sistem PENSIO, proviziune zilnică pentru 4 cor., pe timp îndelungat scăzământ.

CAMERE cu luna pentru 80 coroane.

DANIEL HAUPT Făgăraș

piața mare Francisc Iosif, lângă casele dlui dr. Șenchea.

Recomandă mult On. public din loc și dela sate bine asortat și renumitul

Magazin

de FERĂRIE, de VASE pentru
cuhă, și de UNELTE (re-cuisire)
pentru toate branșele de industrie,
și economie.

Puști, Revolvere și patroane etc. Cuțite,
Rezușuri, Pile cu marcă, Clește și Ciocane.

Lanțuri de totfelul și cuie de drot și de fer.
Castroane și oale din blech și tuci smălțuite
dela ¼ litru până la 30 de litre. — Ghilauă și
sfledere pentru mecanici (lăcătuși) și rotari dela
16 fil. până la 12 cor. buc.

Cine cumpără din prăvălia mea se va convinge că numai articole bune, tari și solide să află și să
vând cu prețurile cele mai convenabile. — Serviciu culant și prompt.

Rog Onor. public de o cercetare numeroasă și de binevoitorul sprijin, sunt cu deosebită stimă

DANIEL HAUPT, comerciant.

Masini

de săpat, de tăiat fân, paie și napi
de sfărmat cucuruz, de sflederit,
PLUGURI de fier, Grape, Sfledere pentru fer
și lemne. Nocovalme, divano, firestreie de
mână și de șogere. — Mașini de fier (Sobe) din
bleh și tuci. — Mașini de tuns. Briceje de ras.
Zaruri (lăcate) pentru uși, ferestri, coastene și lăzi
dela 30 fil. în sus până la 6 coroane bucata.

Văpsăli

gata în oleiu, în toate colorile, pentru
podini, uși, ferestri, pentru fier, blech,
lemn și piatră, pentru zugrăvit, case, bisericii și cruci.

COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE.

Linia francesă

Linie accelerată de vapoară regulat și directă

Havre - New-York

și

KANADA

Via **Basel (Schweitz) Paris.**

Telegramm-adresse: TRANSAT Budapest.

Biroul: Budapesta, VII. Piața Baross nr. 15.

Telefen: József 14-97.

Avis fraților români!

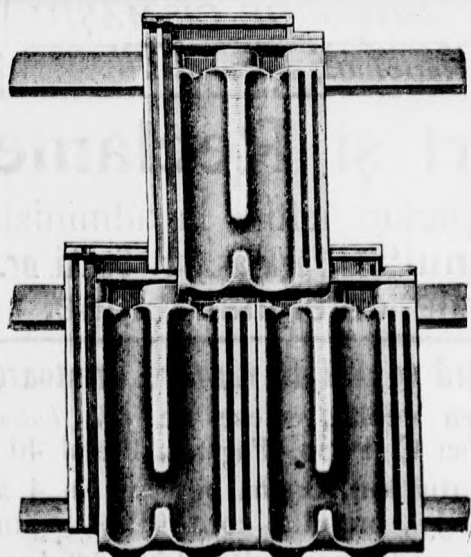
Celor ce pleacă la Brașov, sau voesc a trece sau
vin din Regatul român, se nu uite a cerceta

Restaurantul Nr. 5,

diș strada lungă (Brașov)

al D-lui STEFAN SUCIU,

unde să oferă mâncări gustoase, beuturi bune și
curate, pe lângă prețuri modeste și serviciu prompt,
precum și odăi pentru călători.

Tigle franceze cu falz dublu
de Brașov.

Var și Cement

de vânzare în mare la
Frații LICHT în Făgăraș.

(Casele farmacistului Hermann.)

Transport franco, la orice stație (gară).